

**SAOPŠTENJE SPECIJALNOG PREDSTAVNIKA GENERALNOG
SEKRETARA I ŠEFA UNMIK-A
SAVETU BEZBEDNOSTI**

Njujork

7. februar 2019

Gospodine predsedniče, uvaženi članovi Saveta,

1. Kao što je prikazano u izveštaju Generalnog sekretara, ovaj protekli period obeležili su postupci i retorika koji sveukupno gledano nisu poboljšali atmosferu za brz nastavak političkog dijaloga Beograda i Prištine.

Neprijateljski gestovi i optužbe i dalje su daleko istaknutiji od pokušaja povratka u novu fazu dijaloga, o čemu se naširoko diskutovalo mesecima.

2. Nema sumnje da se lideri obeju strana suočavaju sa ozbiljnim izazovima. Međutim, minimalan uslov za nastavak dijaloga jeste pronaći sredstva da se stvori stabilna, a ne uznemirena, atmosfera. Umesto smirivanja situacije, postoji tendencija da se ona remeti. Odsustvo jedinstvenog stava Prištine o uslovima za nastavak dijaloga sa Beogradom dostiglo je kritičnu tačku u danima nakon završetka ovog izveštajnog perioda, što povećava zabrinutost u pogledu dalje održivosti sadašnje koalicione vlade na Kosovu.

3. Gde je ovde ostavljena mogućnost za konstruktivno političko angažovanje? Mnogo pažnje je usmereno na uvođenje tarife od 100 odsto od strane organa u Prištini na robu koja potiče iz Srbije i iz Bosne i Hercegovine, počevši od novembra prošle godine. Ova mera je osporena u mnogim krugovima, a Beograd je nastavak dijaloga uslovio ukidanjem tarifa od strane Prištine. Priština je ukidanje tarifa povezala s brojnim uslovima. Ovo nije jedini primer pozicije strana koji komplikuje napore čiji je cilj povratak za pregovarački sto.

4. Odgovoran pristup okrenut budućnosti je od suštinskog značaja za uklanjanje prepreka radi ponovnog otpočinjanja političkih pregovora. U Prištini je, u decembru, osnovan prošireni pregovarački tim za vođenje dijaloga, koji uključuje poslanike Skupštine Kosova. Međutim, još uvek su u toku unutrašnji razgovori o ključnim načelima na kojima će se zasnivati stav Prištine u budućim pregovorima. U isto vreme, potrebno je da se na obe strane više uradi na pripremi terena za sporazume koji bi mogli biti postignuti između strana. Za ovo je potrebno aktivnije angažovanje uz podršku širokog spektra aktera, između ostalog i ostvarivanjem punog, ravnopravnog i suštinskog učešća žena u procesima vezanim za dijalog, imajući pri tom u vidu rodnu perspektivu.

Gospodine predsedniče,

5. U decembru je Skupština Kosova donela tri zakona koji se odnose na postupanje i aktivnosti kosovskih snaga bezbednosti. Zakoni nisu dobili podršku srpskog poslaničkog kluba i oštro su kritikovani od strane Beograda. Rezolucija Saveta bezbednosti 1244 (1999) pruža jedini pravni okvir za prisustvo međunarodnih snaga bezbednosti na Kosovu, KFOR-a, kojem je poverena odgovornost pružanja sigurnog i bezbednog okruženja na Kosovu. KFOR ponovo potvrđuje ovaj stav i naglašava da svako prilagođavanje mora da bude transparentno i inkluzivno, i da će sve prethodne obaveze Prištine u pogledu KSB i dalje biti poštovane.

6. Nedavna dešavanja u odnosima između Prištine i Beograda iskomplikovala su napore na stvaranju pogodne atmosfere za dijalog i postizanje sporazuma u dobroj nameri. Ovo je podsetnik da onoliko koliko posvećenost na centralnom nivou ostaje najbitnija, toliko je bitna i predanost izgradnji uzajamnog poverenja i pouzdanja među zajednicama na terenu.

7. Kako bi uspešno doprineo ovom značajnom aspektu normalizacije i pomirenja, UNMIK je svoj rad usredsredio na omogućavanje međusobnog angažovanja ljudi na Kosovu. Zajedno sa timom Ujedinjenih nacija na Kosovu i drugim međunarodnim partnerima, UNMIK napreduje u sprovođenju zajedničkih preporuka Foruma Ujedinjenih nacija za izgradnju poverenja, održanog u Ljubljani, u maju 2018, fokusirajući se na aktivnosti u različitim sektorima i slojevima društva. Među tim aktivnostima su dijalog između zajednica, promovisanje jezičkih prava i jednakosti pred zakonom, osnaživanja mladih i rodne ravnopravnosti. U saradnji sa timom UN na Kosovu, Misija je takođe angažovala civilno društvo na Kosovu da pomogne u nastojanjima da se smanji rodna i etnička diskriminacija. UNMIK koristi svoje ograničene resurse udruživanjem napora sa svojim međunarodnim partnerima.

8. UNMIK je takođe nastavio da pruža podršku sprovođenju inicijativa i zakonskih propisa vezanih za ljudska prava, koje je često otežano zbog neadekvatnog izdvajanja finansijskih i drugih resursa. Značajan napredak je ostvaren u radu Radne grupe za nestala lica. Ovaj rad ne bi trebalo ometati političkim uticajima kako bi se održao momentum u rešavanju ovog pitanja, koje je od vitalnog značaja za dugotrajno pomirenje. Potrebno je da se učini više za uspešno garantovanje prava nevećinskih zajednica, uključujući i prava zajednica Aškalija, Egipćana i Roma, kao i povratnika i interno raseljenih lica.

9. Promovisanje istinske rodne ravnopravnosti na Kosovu je još jedna oblast koja zaslužuje posebnu pažnju. Već sam pomenuo potrebu integrisanja rodne perspektive u dijalog. UNMIK, sa svoje strane, podržava inicijative za razvijanje preduzetničkih veština žena i za pružanje pomoći ženama u pokretanju poslovanja. Direktno sam angažovan sa ženama liderima na centralnom i lokalnom nivou na promovisanju takvih inicijativa i verujem da je prisutan osećaj sve većeg osnaživanja. UNMIK, u partnerstvu sa ostalim

akterima UN, podržava kosovske institucije na lokalnom nivou u procesu rehabilitacije i reintegracije žrtava nasilja u porodici. Misija je doprinela nizu inicijativa koje zagovaraju sprečavanje nasilja nad ženama i devojčicama, u okviru 16 dana aktivizma protiv rodnog nasilja. Tokom ove kampanje, u Prištini je prikazan dokumentarni film u produkciji UNMIK-a, "Nije tvoja imovina", nakon čega je usledilo prikazivanje u još deset opština na Kosovu, organizovano u saradnji sa entitetom UN-Žene, na čelu sa lokalnim organima i organizacijama civilnog društva kao partnerima. Ovaj dokumentarac sadrži priče preživelih žrtava iz zajednica širom Kosova, i intervjuje sa stručnjacima o tome kako izuzetno niska stopa vlasništva nad imovinom od strane žena zbog običajnih normi čini žene podložnim nasilju.

10. U pružanju podrške izgradnji poverenja među zajednicama, UNMIK je posebnu pažnju posvetio osnaživanju mladih. Poslednjih meseci, UNMIK je ušao u partnerstvo sa dve nevladine organizacije koje vode mladi, radi sprovođenja projekata čiji je cilj podsticanje održivog pomirenja kroz edukaciju o ljudskim pravima. UNMIK je nastavio da podržava multietničke timove mladih lidera u organizovanju raznovrsnih aktivnosti koje donose pozitivne promene njihovim zajednicama. UNMIK takođe podržava savetodavne odbore za mlade u jačanju njihovih kapaciteta za angažovanje u dijalogu između zajednica. U januaru, tim UN-a na Kosovu, uz podršku Fonda UN za izgradnju mira, pokrenuo je projekat u saradnji sa UNMIK-om u cilju osnaživanja mladih za mirnu, prosperitetnu i održivu budućnost na Kosovu.

Gospodine predsedniče,

11. Evropska perspektiva je i dalje značajan podstrek za mir i stabilnost u regionu. Važno je da kosovski lideri svoju pažnju usredsrede na razvijanje inicijativa koje su bitne za narod Kosova, posebno u oblastima vladavine prava i

borbe protiv korupcije, ljudskih prava, jačanja nezavisnosti pravosuđa i usaglašavanja zakonskih propisa sa pravnom regulativom EU i drugim međunarodnim standardima.

Gospodine predsedniče,

12. Dozvolite mi da naglasim značaj podrške svih članova ovog Saveta za angažman između Beograda i Prištine. Smanjivanje tenzija, jačanje uzajamnog poverenja i uklanjanje prepreka za nastavak dijaloga ključni su za stabilnost u regionu.

13. Usmerio sam resurse UNMIK-a ka promovisanju izgradnje poverenja na svim nivoima kosovskog društva, i ostaćemo fokusirani na ovaj proces u tesnoj saradnji sa našim partnerskim organizacijama na terenu. Zahvaljujem se na podršci koju pružate našoj misiji.